

Visie Burgerparticipatie

Samen werken in Capelle aan den IJssel

Raadplegen

Samen beslissen

Informeren

Adviseren

Co-creatie

Voorwoord

Iedereen die dat wil, moet kunnen meedoen!

Beste lezer,

Voor u ligt de eerste „Visie Burgerparticipatie“ van de gemeente Capelle aan den IJssel. Een visie die tot stand komt in spannende tijden. Het vertrouwen in de politiek en het bestuur is niet altijd meer vanzelfsprekend. Het belang om als gemeente de verbinding te blijven zoeken met onze stad, onze maatschappelijke partners en onze inwoners is groter dan ooit.

Gelukkig: samenwerken, participeren, in contact komen met Capellenaren uit onze wijken en buurten, het is in Capelle al lang een normale gang van zaken. Meedoen via de “Doe Mee Aanpak”, het werken aan opgaven in wijken en het stimuleren van maatschappelijke initiatieven doen we al jaren, in de meeste gevallen met succes.

Bij het inzetten en verder ontwikkelen van participatiemogelijkheden die we in Capelle hebben, ontstaat een behoefte die ook te zien is bij andere gemeenten. De behoefte aan duidelijkheid over participatie: waarvoor doen we het, wat wordt er met input gedaan, hoe ziet samenwerking eruit, welke (spel)regels zijn er en wat mag er bij dit alles van de gemeente én van elkaar verwacht worden?

Ook Capellenaren die zich inzetten of willen gaan inzetten voor onze gemeente willen dat weten. Het blijft een spannend proces, iedere keer weer. Participatie gaat niet vanzelf en vraagt inzet van zowel de Capellenaren als het bestuur en de collega's van de gemeente.

Deze visie is grotendeels via participatie tot stand gekomen. Met dank aan ruim 300 Capellenaren die begin 2020 hebben meegedaan aan een enquête over onze lokale democratie. Plus de 50 zeer betrokken inwoners die afgelopen juni in een digitaal forum met elkaar en met ons ervaringen, inzichten en tips hebben gedeeld over participatie in Capelle.

Samen met de inzichten die tijdens de verschillende raadsbijeenkomsten, gesprekken met het college en een groot aantal betrokken medewerkers zijn opgedaan, vormen deze de basis van deze visie. Met als kerngedachte dat iedereen die dat wil in Capelle, kan meedoen!

Veel leesplezier.

Peter Oskam
Burgemeester Capelle aan den IJssel

Inhoudsopgave

Inleiding	4	Capelse spelregels	16
Participatie in Capelle	5	Participatie en beleid	17
Capelse speerpunten	7	Verantwoording	18
Capelse ladder en instrumenten	9		
Informeren	10		
Raadplegen	11		
Adviseren	12		
Co-creatie	14		
Samen beslissen	15		

Inleiding

Participatie in Capelle aan den IJssel

Capelle heeft de afgelopen jaren flink wat ervaring met participatie opgedaan. Omdat we graag een uitnodigende gemeente willen zijn, benaderen we onze inwoners, bedrijven en organisaties aan mee te denken, mee te doen en zelf zaken op te pakken. Van deze ervaringen valt veel te leren, en is ook al veel geleerd. Er zijn vergaande vormen van participatie uit voort gekomen, zoals het opgavegericht werken via opgaveteams in al onze wijken. Mét partners en inwoners.

Vaak gaat het goed, maar soms zijn de ervaringen met participatie wisselend. In die gevallen is er vooral behoefte aan meer helderheid: over participatie, over (spel)regels, en over verwachtingen. Deze visie geeft deze helderheid en heeft drie doelen:

1. Verlengstuk van de nieuwe Stadsvisie

Hoofdstuk 5 van de Stadsvisie, “Hoe werken we samen in Capelle?” zet uiteen hoe we met het oog op de toekomst kijken naar ontwikkelingen op het gebied van participatie, met bijbehorende uitdagingen. Deze worden hier verder uitgewerkt en van (mogelijke) oplossingen voorzien.

2. Van inspraak- naar participatieverordening

Met het wetsvoorstel ‘*Versterking participatie op decentraal niveau*’ wordt de oude inspraakverordening uitgebreid tot een bredere participatieverordening, waarmee naast inspraak van belanghebbenden ook de betrokkenheid bij uitvoering en evaluatie en de toepassing van gemeentelijke participatie-instrumenten beter verankerd worden.

3. Helderheid gewenst: speerpunten en spelregels voor participatievraagstukken

Binnen de gemeente is veel aandacht voor participatie; zowel intern (binnen de organisatie zelf) als extern (met de stad). Dat brengt veel vragen met zich mee over werkwijzen en –vormen, het bereiken van bepaalde doelgroepen (de ‘non-usual suspects’), het betrekken van partijen bij grote of juist wijkgerichte opgaven die bepalend zijn voor de leefomgeving van Capellenaren, en het tot een goed einde brengen van een participatietraject.

Garanties dat we er op de inhoud altijd samen uitkomen zijn er niet: er kunnen grote belangen spelen. Maar door heldere **speerpunten** en **spelregels** te benoemen en onze daarmee onze participatie-aanpak verder te versterken, vergroten we de kans op transparante en succesvolle trajecten.

De betrokkenheid bij uitvoering en evaluatie en toepassing van instrumenten komen in deze visie aan de orde. De visie en verordening worden dan ook gelijktijdig en in samenhang door de gemeenteraad vastgesteld.

De spelregels kunnen van pas komen in of bij de totstandkoming van programma’s, het participatiebeleid voor de Omgevingswet, en onze Capelse manier van werken, waarvan ‘van buiten naar binnen’ werken één van de speerpunten is.

Participatie in Capelle

Oprechte betrokkenheid van de Capellenaar en de gemeente

Participatie gaat over het betrekken van Capellenaren, maatschappelijke organisaties en ondernemers bij de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van beleid, projecten en programma's. Zij zijn volwaardige en serieuze gesprekspartners en leef-experts in de buurt waar zij wonen of werken.

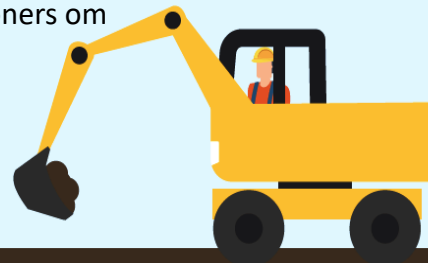
Capellenaren omschrijven participatie als **“een gezamenlijk proces van inwoners en de gemeente gericht op verbeteringen; bijvoorbeeld in de fysieke woonomgeving, de ondersteuning van behoeftige inwoners en de dienstverlening van de gemeente”**.

Dit proces kan zowel door inwoners als door de gemeente worden aangestuurd, of door een samenwerking van gemeente en wijkpartners. In het proces is het dus mogelijk voor inwoners om hun mening te uiten, zelf zaken op de agenda te zetten en een actieve bijdrage te leveren, afhankelijk van de afspraken over wie welke rol heeft.

Belangrijk is dat voor zowel inwoners als de gemeente duidelijk is (1) binnen welke kaders in het beleidsproces zij kunnen participeren en (2) op welke manieren zij in verschillende fases betrokken worden. Door onze Inspraakverordening te verbreden naar een Participatieverordening, maken we onze keuzes duidelijk.

Voor participatie in Capelle baseren we ons op de Stadsvisie, de ervaringen en instrumenten die de afgelopen jaren zijn opgebouwd in de “Toolkit Participatie”, en de oogst van het Leertraject Participatie: de input uit gesprekken met de verschillende ambtelijke en raads werkgroepen, en de uitkomsten van de Quickscan Lokale Democratie en de Online Community. Aan de Quickscan Lokale

Democratie deden meer dan 300 Capellenaren mee. En aan de Online Community nog eens 50 zeer betrokken inwoners.

Aan de slag met participatie

Er is meer dan genoeg informatie om de komende jaren onze participatie-aanpak verder te verbeteren. Dat doen we door onze mouwen op te stropen en aan de slag te gaan, maar ook door oog te hebben voor de aanbevelingen die benoemd zijn:

1. Tonen van oprechte betrokkenheid, met ruimte voor constructieve ideeën en oplossingen van bewoners en organisaties;
2. Tijdig betrekken van bewoners, organisaties en belanghebbenden bij plannen, zodat er nog een open gesprek mogelijk is;
3. Voldoende terugkoppeling over voortgang van plannen en wat er met inbreng vanuit participatie is gedaan;
4. De kennis en expertise van bewoners en partners uit de wijk benutten. Dat bevordert de gelijkwaardige samenwerking;
5. Helderheid en verwachtingsmanagement over het doel van participatie: in welke fase zitten we, wie heeft welke verantwoordelijkheid en wat is er wel en niet mogelijk?

Deze aanbevelingen zijn verwerkt in de Capelse speerpunten en spelregels.

Participatie in Capelle 2

Capellenaren aan het woord in de online community: een greep uit de inbreng

Betrokkenheid, meedenken, meedoen, eigen initiatief, terugkoppeling. Ik vind het belangrijk dat inwonerparticipatie twee kanten op werkt. Bewoners die niet alleen maar meedenken als gemeente om hun mening vraagt, maar ook uit eigen beweging meedenken of instanties benaderen om zo verandering / verbetering te bewerkstelligen.

De gemeente moet uiteindelijk zelf de beslissingen nemen, maar kan daarbij gebruik maken van kennis van burgers. Dit is goud als ambtenaren niet genoeg kennis hebben over een onderwerp waar besluiten over moeten worden genomen.

Wanneer er niet al in de fase van beleidsontwikkeling meegedaan kan worden, krijg je nooit goede en echte participatie. Juist het meedenken en brainstormen in deze fase door bewoners is van belang. Zij weten het beste wat er leeft in de buurt of wijk en wat er nodig en wenselijk is.

Meedenken en meedoen ligt bij iedereen die wil, omdat ze of een Capellenaar zijn of vanuit hun functie bij de gemeente Capelle. Ieder op zijn eigen niveau en (deels) tempo. Vanuit de gemeente verwacht ik daarin stroomlijning.

Het algemene belang dient de aandacht te krijgen. Niet meer: "Ik moet gehoord worden", waarmee bedoeld wordt: aan mijn wensen/eisen voldoen. Het soms doorgeschoten individualisme kan beter omgebogen worden. Niet: "U moet mijn probleem oplossen", maar "Wat kunt u hieraan zelf doen? Wat lukt wel en wat niet en waardoor komt dat?" [...] Burgernetwerken kunnen hier een bijdrage aan leveren. De Vrienden van het Schollebos is een goed voorbeeld van zo'n burgerkennisnetwerk.

Bij participatie verwacht ik dat de gemeente Capelle en de betrokken Capellenaren serieus met elkaars meningen, visies en ideeën omgaan.

Luisteren naar elkaars overwegingen en indien noodzakelijk gezamenlijk experts vragen over een bepaald onderwerp mee te denken. Waarbij de afwegingen die iedere betrokkene maakt en de uiteindelijke slotsom toch heel verschillend kunnen zijn. Respecteer dat verschil. Misschien dat participatie soms alleen maar leidt tot in een eerder stadium weten wat er gaat gebeuren en niet tot aanpassing of afstel van het idee/plan.

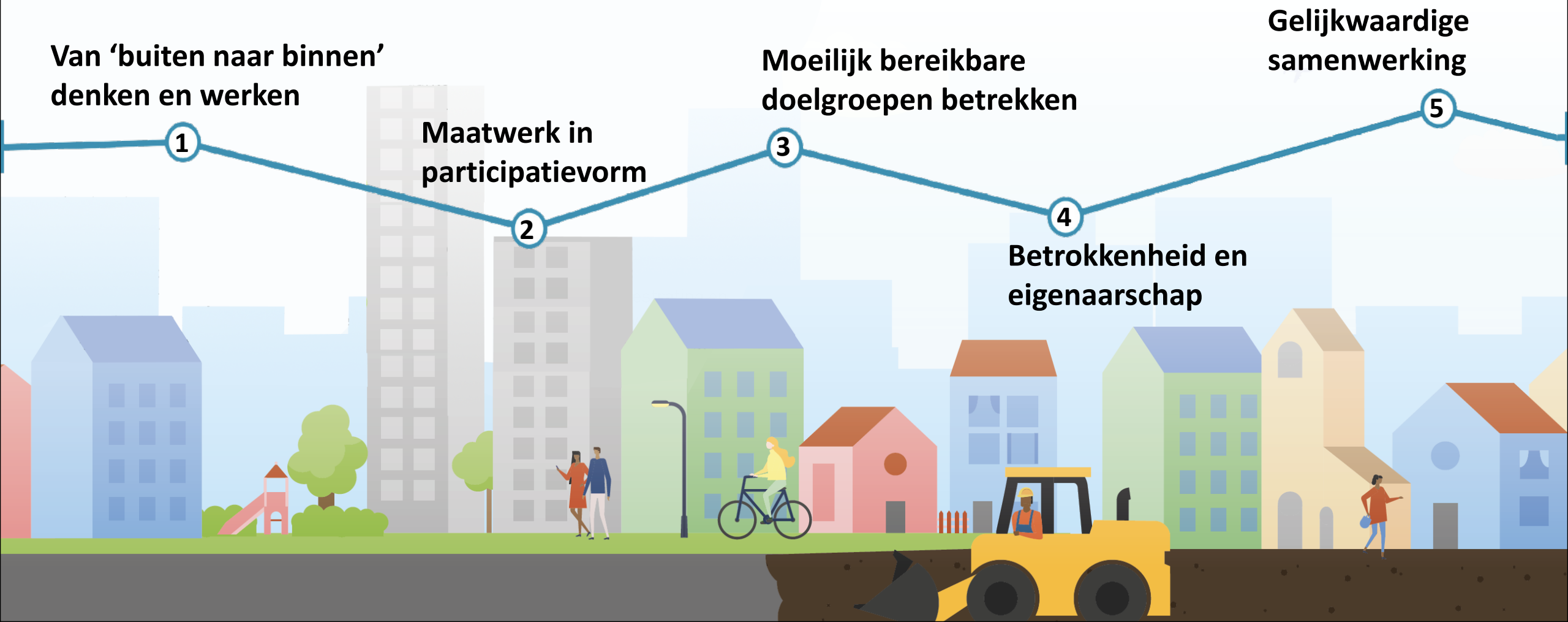
Sinds 2011 zijn we gestart met een buurthuis nieuwe stijl. Dit zelfstandig initiatief werd met argusogen bekeken door de gemeente. De manier van werken zonder overheids-bemoeienis was nieuw. Inmiddels is dit buurthuis een begrip in Capelle. Dankzij participatie.

Cruciaal zijn volgens mij een paar zaken voor een goede participatie: helderheid over het doel dat de gemeente nastreeft, eerlijkheid over de echte ruimte die er is voor inspraak, de stappen in het proces en wie uiteindelijk het laatste woord heeft. Tijdens het proces heldere communicatie en terugkoppeling zodat participanten zien wat er gedaan wordt met hun inbreng.

Top-down koppelen aan bottom-top denken, kleine initiatieven kunnen een bijdrage leveren aan het realiseren van grote plannen. Vernieuwend en behoudend kunnen elkaar helpen wanneer de doelen, het kader en de spelregels duidelijk zijn.

Participeren is geen doel op zich. Participatie is alleen interessant voor de burger als diens belang duidelijk is. Wees dus duidelijk waar het over gaat, wat kansen, voordelen en "bedreigingen" voor de doelgroep/burger zijn.

Capelse speerpunten

Van 'buiten naar binnen' denken en werken

Opgaven ontstaan buiten, in buurten en wijken. Plannen bedenken we dus niet altijd meer 'in het gemeentehuis', maar steeds meer in samenspraak met partners in de wijk, zoals met de WOP's en door middel van het opgavegericht werken.

1

Moeilijk bereikbare doelgroepen betrekken

Het valt ons en Capellenaren op dat er veel inwoners zijn die niet snel participeren – of het de gemeente niet lukt ze te bereiken. We vinden het echter wel belangrijk dat ook hun stem wordt meegenomen, zonder dat het hen wordt opgedrongen. Daarom zoeken we naar creatieve manieren om moeilijk bereikbare doelgroepen te betrekken.

3

Gelijkwaardige samenwerking

We streven naar een zo gelijkwaardig mogelijke samenwerking. We luisteren oprecht, betrekken Capellenaren zo vroeg als mogelijk, voorzien hen van de benodigde informatie en waarderen en benutten waar mogelijk hun kennis en expertise. De raad en het college zijn na participatie vaak aan zet om een definitief besluit te nemen.

5

Maatwerk in participatievorm

Geen participatietraject is hetzelfde. We kijken goed naar welke vorm het beste past bij het doel dat we willen bereiken. Welke tool is het meest geschikt? Om dat te bepalen gebruiken we de Capelse Participatieladder.

2

Betrokkenheid en eigenaarschap

Maak Capelle en het Denk & Doe Mee Fonds laten ons goed zien wat de denkkraft en uitvoeringskracht van (groepen) Capellenaren kan zijn. We kunnen vaker 'een stapje terug doen' en als gemeente meedenken met initiatieven, waarbij beleidsdocumenten niet meteen als belemmering worden gezien en we een faciliterende rol kunnen innemen om maatschappelijke initiatieven verder te helpen, samen op te pakken of over te nemen.

4

De Capelse Participatieladder

Van meedenken, naar meedoen en meebeslissen

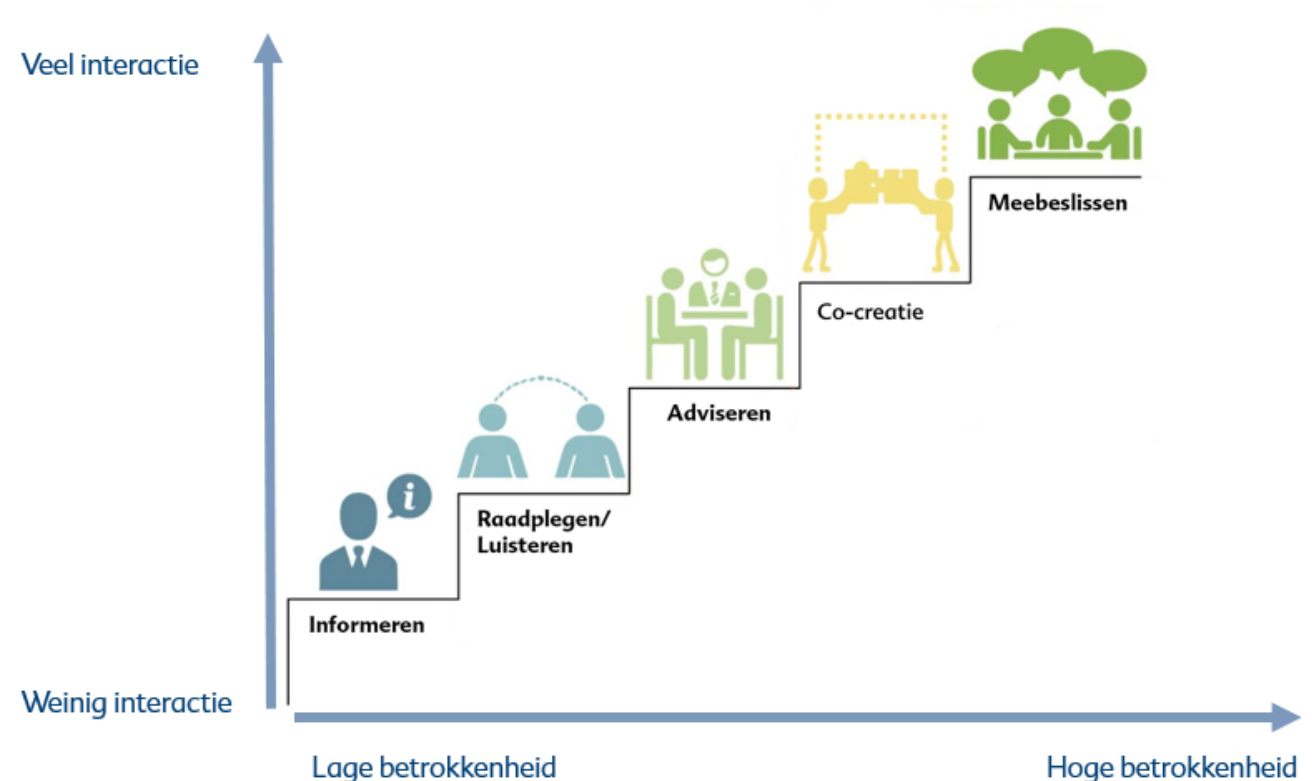
De Capelse Participatieladder

De Capelse Participatieladder is een hulpmiddel om na te gaan wat het niveau van participatie kan zijn en op welke manier inwoners bij besluitvorming kunnen worden betrokken. Hoe hoger op de ladder, hoe hoger de betrokkenheid van en interactie met de Capellenaar. Op de volgende pagina's wordt iedere trede toegelicht en komen Capelse instrumenten aan bod.

Het is natuurlijk ook mogelijk een instrument in te zetten dat niet wordt benoemd in deze visie, als dat voor het traject beter past.

De juiste trede kiezen

In veel gevallen is het erg afhankelijk van het project of het onderwerp welke vorm van participatie geschikt is – en of het überhaupt geschikt is. In veel gevallen kan op basis van de uitleg op de volgende pagina's die keuze wel worden gemaakt. Maar in sommige gevallen kunnen de gemeenteraad en het college van B&W samen vooraf (kaderstellend) bepalen wat de beste keuze is – of die keuze aan de participanten laten. Dan is aan het begin voor iedereen helder wie welke rol heeft.

Informeren

Wat houdt deze trede in en welke instrumenten zijn er?

Informeren

In lang niet alle situaties is veel interactie of een hoge betrokkenheid nodig, maar is goede en tijdige communicatie, open toegang tot informatie en (digitale) bereikbaarheid van de gemeente al voldoende.

De gemeente houdt de Capelse samenleving via daarvoor geschikte instrumenten op de hoogte van onder andere:

- Besluiten van de gemeenteraad
- Voorgenomen plannen of ontwikkelingen
- De voortgang en resultaten van projecten

Instrumenten

Informatiebijeenkomst

De gemeente organiseert een fysieke of digitale bijeenkomst voor geïnteresseerde inwoners, ondernemers en/of andere betrokkenen. Dat kan in de vorm van een plenaire bijeenkomst en presentatie, of via een inloopbijeenkomst waarbij individuele gesprekken kunnen worden gevoerd met ambtenaren, initiatiefnemers of politici.

Bekendmakingen

De gemeente informeert via de gemeentelijke website, het Kontakt en de OmgevingsAlert app over de bekendmakingen van vergunning en meldingen. Gepubliceerd wordt welke vergunningen er de afgelopen weken zijn aangevraagd en verleend, welke activiteiten bij de gemeente zijn gemeld en welke besluiten het college aankondigt of heeft genomen.

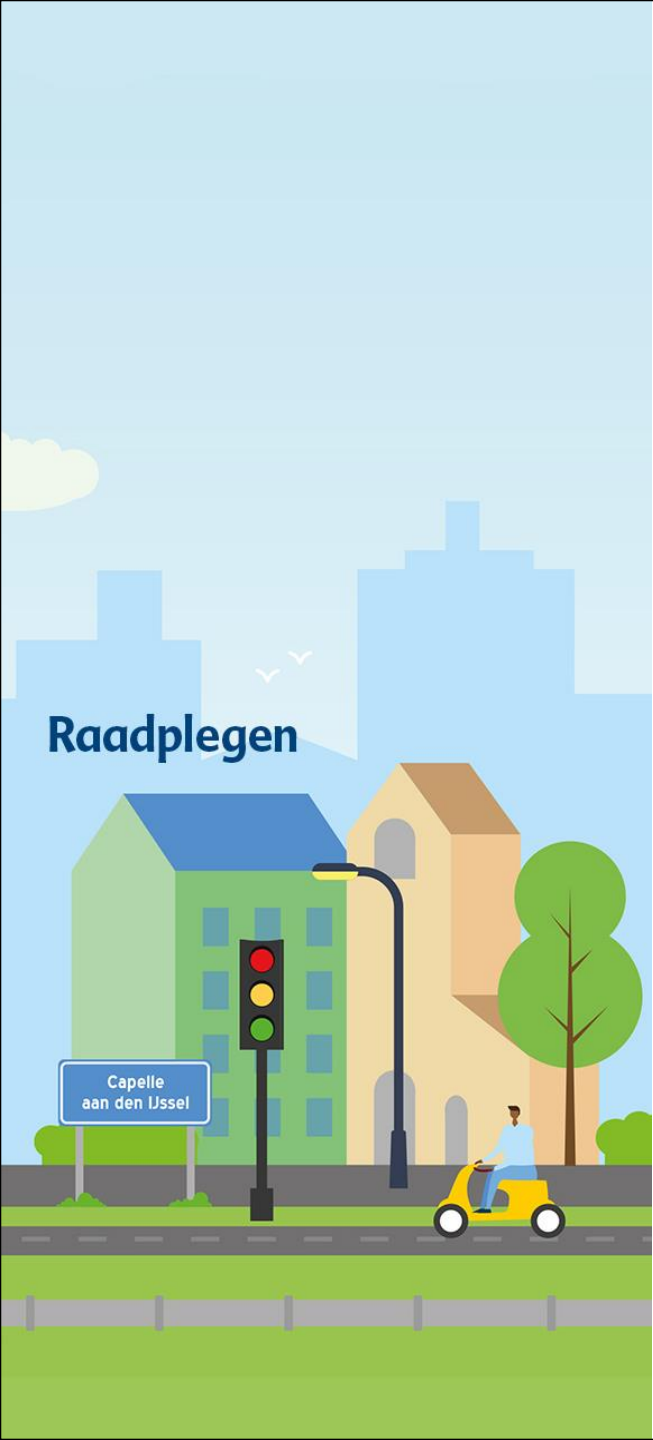
Sociale media

De gemeente gebruikt sociale media kanalen om bijvoorbeeld nieuws, bijzondere gebeurtenissen, werkzaamheden, bijeenkomsten, evenementen en participatiemogelijkheden onder de aandacht van de Capellenaar te brengen.

Bewonersbrief

Om zeker te weten dat alle belanghebbenden in een buurt of wijk op de hoogte gesteld zijn van een ontwikkeling, project of bepaalde werkzaamheden, kan een bewonersbrief worden gestuurd om tijdig en volledig te informeren.

Raadplegen

Raadplegen

Wat houdt deze trede in en welke instrumenten zijn er?

Raadplegen

Het initiatief ligt bij de gemeente om te bepalen over welke beleidsontwikkelingen en projecten – of onderdelen daarvan – het in gesprek wil met de Capellenaar of hen digitaal wil raadplegen. De gemeente is niet verplicht iets te doen met de uitkomsten van deze input, maar koppelt daar wel duidelijk over terug. Hoe dat gebeurt bij formele trajecten (zoals wettelijk voorgeschreven inspraak) staat in de *Verordening participatie Capelle aan den IJssel 2021*.

Instrumenten

Inspraakbijeenkomst

De gemeente organiseert een fysieke of digitale bijeenkomst voor geïnteresseerde inwoners, ondernemers en/of andere betrokkenen over een plan of project van de gemeente. De aanwezigen hebben de mogelijkheid om vragen te stellen en reacties te geven die meegewogen worden bij de verdere ontwikkeling van het beleidsplan of project. Door actief deel te nemen, kennis te delen en ideeën te genereren, wordt wederzijds begrip en draagvlak versterkt.

Burgerpanel

Het Burgerpanel bestaat uit een groep van meer dan 1200 Capellenaren die, op vrijwillige basis, regelmatig via internet een vragenlijst invullen. Iedere Capellenaar die ouder is dan 16 jaar kan lid worden. Het is een instrument dat zich goed leent om te peilen hoe bewoners over onderwerpen denken en of onze beleidskeuzes daarop aansluiten. Ook kan het worden gebruikt voor het opstellen van nieuw beleid. Er wordt een rapportage gemaakt van de uitkomsten.

Kindercollege

Het Kindercollege geeft een extra impuls aan de participatie van kinderen in de basisschoolleeftijd. Het Kindercollege overlegt over alles wat met kinderen in Capelle te maken heeft. Zo houden we contact met de wensen, dromen en ideeën van onze jongste inwoners.

Data - instrumenten

Niet voor alle ontwikkeling is een nieuwe raadpleging nodig: veel data is al opgehaald, geanalyseerd en verwerkt in instrumenten als de buurtmonitor, de Capelle Bouwt aan de Stad monitor en het Datalab.

Adviseren

Wat houdt deze trede in en welke instrumenten zijn er?

Adviseren

Het initiatief ligt ook op deze trede bij de gemeente om te bepalen over welke beleidsontwikkelingen en projecten – of onderdelen daarvan – het in gesprek wil met de Capellenaar, maar betrokkenen worden bij sommige instrumenten nadrukkelijk gevraagd ook zelf dilemma's aan te dragen en oplossingen aan te bieden. Het benutten van de kennis en expertise van de betrokkenen staat centraal en wordt op waarde geschat. De opgehaalde ideeën spelen vervolgens een belangrijke rol in de ontwikkeling van beleid.

Instrumenten

Burgerjury

De Burgerjury wordt ingezet voor de evaluatie van beleid. De jury bestaat uit Capellenaren die gevraagd worden om hun oordeel te geven over het bestaande beleid van de gemeente. De leden stemmen over uiteenlopende stellingen en worden gevraagd om hun stemkeuze toe te lichten. Hierop volgt een advies aan het college en een verslag aan de juryleden.

Online Community

De Online Community is een digitaal platform, waarin een groep (van 10 tot 100) Capellenaren kunnen worden gevraagd naar hun percepties, ideeën en meningen over een of meerdere onderwerpen. Ze loggen vanuit huis een aantal keren per week in en gaan met elkaar in gesprek; ze reageren op elkaar, inspireren elkaar en komen tot nieuwe inzichten. Er wordt een rapportage gemaakt van de uitkomsten.

Focusgroepen

In een (digitale) focusgroep wordt een kleine groep betrokkenen bij elkaar gebracht. Een moderator begeleidt het gesprek en zorgt er via een gespreksleidraad voor dat ideeën en meningen over een onderwerp constructief met elkaar worden uitgewisseld. Een focusgroep is zeer geschikt voor gesprekken met kwetsbare of moeilijk bereikbare doelgroepen. Er wordt een rapportage gemaakt van de uitkomsten.

Adviseren

Welke instrumenten zijn er nog meer?

Capelse Jongerenraad

De Capelse Jongerenraad is de schakel tussen de Capelse jongeren en de gemeente. De jeugdraad zet zich actief in om Capelse jongeren een stem te geven. Onder meer door het geven van adviezen en het organiseren van diverse activiteiten en evenementen. De Jongerenraad geeft advies bij het opstellen en uitvoeren van de doelen uit het Capelse jeugdbeleid. Er is een eigen nota, waarin doelstellingen zijn vastgelegd.

Capels Expertise Netwerk

Het CEN bestaat uit Capelse experts en ervaringsdeskundigen die het college kan adviseren over complexe onderwerpen. Onderwerpen die zich minder goed lenen voor bijvoorbeeld enquêtes of andere vormen van raadpleging, kunnen voor advies voorgelegd worden aan het CEN. Leden kenmerken zich door hun betrokkenheid bij Capelle en beschikken over veel kennis en ervaring. Ze komen uit het bedrijfsleven, kennisinstellingen, de zorg- en medische sector en culturele instellingen.

Om goed gebruik te kunnen blijven maken van het netwerk, zal het de komende jaren aangesterkt moeten worden met nieuwe leden.

Adviesraad Sociaal Domein

De Adviesraad Sociaal Domein heeft tot taak de gemeenteraad en het college gevraagd en ongevraagd te adviseren over onderwerpen die de ontwikkeling, de uitvoering en de evaluatie van het gemeentelijk beleid op het beleidsveld sociaal domein (Wet maatschappelijke ondersteuning, Participatiewet, Jeugdwet, Wet sociale werkvoorziening) betreffen. De adviesraad is een vooruitgeschoven post van de Capelse inwoners die in aanraking (kunnen) komen met het beleidsveld sociaal domein. Het is daarom van belang dat de adviesraad weet wat er speelt in de samenleving en een breed netwerk heeft. Leden van de adviesraad worden op voordracht van de adviesraad benoemd door het college van B&W.

Naast de Adviesraad Sociaal Domein zijn nog veel meer aan de gemeente gelieerde organisaties van belang. We doen namelijk een hoop aan participatie 'op afstand', via onze partners en allerlei intermediairs. Het zijn er te veel om op te noemen!

Co-creatie

Wat houdt deze trede in en welke instrumenten zijn er?

Co-creatie

Bij co-creatie werken Capellenaren en bedrijven nauw samen met de gemeente. Ze hebben zo invloed op plannen, adviezen en producten van de gemeente. De realisatie van het uiteindelijke plan is altijd een samenwerking tussen de gemeente en de betrokken partners. De rol van elke partij wordt vooraf goed met elkaar afgesproken en elke partij houdt zich aan die rol.

Instrumenten

Maak Capelle

In Capelle is veel ruimte voor maatschappelijke initiatieven. Maak Capelle is het platform voor bewonersinitiatieven in Capelle. Je kunt alleen een initiatief indienen, of bijvoorbeeld samen met buurtgenoten. Via een speciale website kunnen initiatiefnemers op zoek naar donateurs, vrijwilligers en middelen ten behoeve van hun initiatief. Bewoners en bedrijven kunnen geld geven voor ideeën die ze goed vinden (crowdfunding). Ook dat gemeente stelt geld voor initiatieven beschikbaar. Bewoners beslissen uiteindelijk zelf welke activiteiten en projecten geld krijgen.

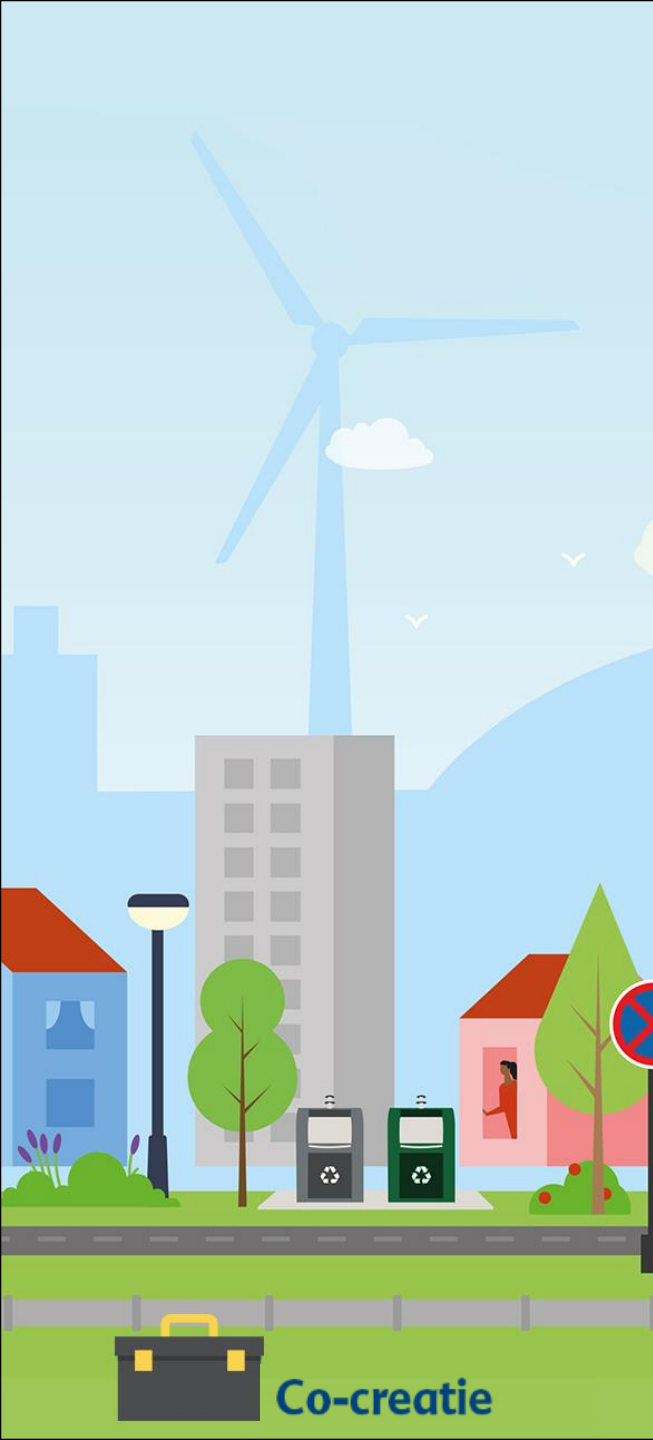
Co-creatie bijeenkomsten

Een co-creatie is bedoeld om gezamenlijk ideeën te genereren en uit te werken tot een concreet resultaat. Denk bijvoorbeeld aan het inrichten van een plein of speelplek in een bepaalde wijk.

Voorbeelden van werkvormen bij co-creatie zijn een ontwerpatelier, snelkookpan of stuurgroep. En tegenwoordig zien we steeds meer digitale werkvormen, met gebruik van handige applicaties.

WOP's

In iedere wijk van de gemeente is een Wijk Overleg Platform actief. Wijkbewoners buigen zich over belangrijke thema's die te maken hebben met veiligheid, leefbaarheid en sociale samenhang. De WOP-bijeenkomsten staan open voor alle wijkbewoners, en naast de gemeente en wijkwethouder sluiten partners in de wijk zoals politie en woningcorporatie aan. De WOP-besturen beschikken over een jaarlijks budget dat zij kunnen inzetten om activiteiten in de wijk te betalen, en beschikken over gekwalificeerd (ongevraagd) adviesrecht aan het college. De afspraken met de WOP's zijn bestuurlijk vastgelegd.

Samen beslissen

Wat houdt deze trede in en welke instrumenten zijn er?

Samen beslissen

Dit is de hoogste trede op de Capelse ladder. De gemeente laat de aanpak of invulling van een opgave over aan het samenspel van alle betrokkenen in het participatietraject, waarbij de ambtelijke organisatie vooral een adviserende rol heeft. Het college of de gemeenteraad nemen indien nodig besluiten, maar vertrouwen in beginsel in de keuzes die in het samenspel gemaakt worden.

Instrumenten

Opgavegericht werken

Het vaststellen van het PaCt van Capelle in 2018 vormde het startschot voor het opgavegericht werken in Capelle. Gemeente en partners hebben afgesproken om op wijkniveau met elkaar aan de slag te gaan. Met elkaar bepalen we waar het accent op moet liggen, waar we gezamenlijk de schouders onder willen zetten. Samen bepalen we de koers: de opgaven in de wijk. Voor elke opgave is een opgaveteam samengesteld. De werkwijze smaakt naar meer en kan de komende jaren groeien en zich verder ontwikkelen.

Right to Challenge (uitdaagrecht)

Een groep (georganiseerde) bewoners neemt taken van de gemeente over als zij denken dat het anders, beter, slimmer en/of goedkoper kan. Het aangaan van een challenge kan de nodige voeten in de aarde hebben. Ieder challenge-traject is anders; er is dus geen uniforme werkwijze. De gemeente biedt ondersteuning in het kijken naar wat mogelijk is. Niet alles is namelijk uit te dagen. Ook is het belangrijk dat voor het initiatief aantoonbaar draagvlak is!

Op basis van het uiteindelijke challenge-voorstel van de groep bewoners wordt een ambtelijk advies aan het college gegeven. Het college beslist vervolgens over de toekenning van een initiatief voor Right to Challenge.

Capelse spelregels

De basis voor succesvolle participatie

Constructieve houding

We zijn oprecht geïnteresseerd in wat de Capellenaar naar voren brengt en laten dat merken in woord en daad; andersom mag een constructieve houding en bijdrage worden verwacht.

Managen van verwachtingen

We maken vooraf helder of er ruimte is voor participatie en zo ja: met welk doel, hoeveel beïnvloedingsruimte er is en welke (wettelijke) kaders er zijn waarbinnen kan worden meegedaan.

Tijdig betrekken

We betrekken Capellenaren tijdig bij het vormen van onze plannen. En we zorgen dat er genoeg tijd is ingeruimd in het traject om participatie zorgvuldig uit te kunnen voeren.

Informatie delen

We zorgen ervoor dat informatie voor participatietrajecten beschikbaar en toegankelijk is, zodat we op een zo gelijkwaardig mogelijke manier kunnen samenwerken.

Doelgroepen in beeld

We kijken of er groepen zijn die voor het traject sowieso benaderd moeten worden (belanghebbenden) of groepen die moeilijk(er) te bereiken zijn, maar wiens inbreng we zeker niet kunnen missen.

Zorgvuldige procedure

We volgen een zorgvuldige procedure via de Verordening, en kiezen een passende vorm. Dat is maatwerk: een bekend Capels instrument kan heel geschikt zijn, of juist een heel nieuwe vorm.

Kennis en expertise

We waarderen en benutten de kennis en expertise van Capellenaren en Capelse organisaties en bedrijven. Zij zijn vaak de expert van hun eigen leef- of werkomgeving.

Ruimte voor initiatief

We laten als gemeente steeds meer 'los' en faciliteren: Lang niet altijd ligt het initiatief bij ons, maar laten we dat aan de samenleving of aan maatschappelijke partners en werken we samen.

Transparant en inzichtelijk

We koppelen terug wat de resultaten zijn van participatie - tijdens en aan het einde van het traject. Capellenaren willen zien wat 'meedoen' oplevert en wat er met hun inbreng wordt gedaan.

Evalueren en leren

We leren continu van participatie, dat gaat vanzelf. Op basis van deze lessen kunnen we telkens onze aanpak verbeteren; en na een evaluatie zo nodig onze visie of verordening aanpassen.

Participatie en beleid

Aan de slag met de visie en verordening

De speerpunten, spelregels en de Capelse Participatieladder bieden een hoop duidelijkheid als het gaat om waar we als gemeente voor staan en aan willen werken.

De spelregels van de vorige pagina gaan deels over onze **houding** ten opzichte van participatie, zoals het tonen van oprechte interesse, het geven van ruimte voor initiatieven vanuit de stad, en het nieuwsgierig zijn naar de kennis en expertise van Capelse inwoners, organisaties, ondernemers en bedrijven.

De andere spelregels zijn verankerd in de verschillende artikelen van de **Verordening participatie gemeente Capelle aan den IJssel 2021**.

Artikelen 1 en 2

De verordening maakt een helder onderscheid tussen **participatie en inspraak**.

Bij **participatie** is er sprake van betrokkenheid van inwoners, bedrijven en belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid.

Bij **inspraak** kunnen inwoners, bedrijven en belanghebbenden reageren op beleidsvoornemens (bijvoorbeeld via een zienswijzeprocedure), voordat definitieve besluitvorming plaatsvindt. Dat is een belangrijk verschil, want het gaat om betrokkenheid in totaal verschillende fases van het proces.

Artikel 3

Het college kan voorafgaand aan het vaststellen van de participatie-aanpak de gemeenteraad consulteren over de participatieprocedure via een **startnotitie en –gesprek**. In de verordening wordt toegelicht waar de notitie (in ieder geval) uit bestaat.

Artikel 4

Een belangrijke aanscherping van onze participatie-aanpak in Capelle is het **eindverslag participatie**. In dat verslag wordt gereflecteerd op en teruggekoppeld over de gevolgde participatieprocedure, de inbreng en wat hier mee gedaan is, en de resultaten van het participatieproces op zich en wat hier van is geleerd.

In de verordening staat toegelicht hoe dit verslag is opgebouwd en hoe het verschil tussen inspraak (zienswijzen) en participatie doorwerkt in het vormgeven van het eindverslag.

Een korte samenvatting van het eindverslag wordt opgenomen in de **participatieparagraaf** die wordt toegevoegd aan BBV's.

Artikel 5

De taakgroep Strategie en concernadvies is verantwoordelijk voor de periodieke **evaluatie** van de visie en verordening. Dit gebeurt op basis van de ervaringen van medewerkers, inwoners, raadsleden en collegeleden. En aan de hand van de opgeleverde eindverslagen participatie gedurende deze periode. Bovendien ontwikkelt participatie zich nog steeds snel, in een nog sneller veranderende (digitale!) wereld. We willen de ontwikkelingen in de gaten houden en hier in mee bewegen.

Om collega's te ondersteunen in hun participatie-aanpak, wordt een (digitaal) Handboek burgerparticipatie ontwikkeld.

Verantwoording

Deze visie en verordening zijn het resultaat van een meerjarig traject met raad, college, griffie, organisatie en betrokken Capellenaren. Deelname aan de Quicksan Lokale Democratie (QLSD) van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft een leertraject in gang gezet voor bestuur en ambtelijke organisatie; naast het lopende traject “Wat voor raad willen we zijn?” van de gemeenteraad.

Daarbij is ingezet op het leren tijdens lopende trajecten, bijvoorbeeld bij het toepassen van participatieinstrumenten voor beleidsvorming of –evaluatie. En op de vele gesprekken over participatie, eigenaarschap en betrokkenheid in het kader van de Stadsvisie, het Programma Buitenruimte, het opgavegericht werken en binnen de verschillende raadswerkgroepen, commissie- en raadsvergaderingen. In ‘coronatijs’ is dus bewust niet ingezet op het betrekken van de gehele organisatie. Het leren houdt dan ook niet op met de totstandkoming van deze visie: ‘al doende’ zullen de komende jaren steeds meer ambtenaren in aanraking komen met participatie.

Een combinatie van bovenstaande lessen, de inzichten uit de online community, onze eerder opgestelde Toolkit en het Rekenkamerrapport ‘van inspraak naar invloed’ vormen de basis voor deze visie. De verordening is gebaseerd op het voorbeeld van de VNG.

Het doel van de visie en verordening is niet om (per se) tot meer participatie in Capelle te komen. Het gaat vooral om verdere gerichtere professionalisering van de aanpak: met duidelijke speerpunten en spelregels wordt de gewenste helderheid geboden. Al valt of staat participatie natuurlijk niet bij mooie woorden op papier, maar bij scherpe en oprechte uitvoering op straat. Daar kunnen we in ieder geval met vertrouwen (verder) mee aan de slag.

